

KULTUURIMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

Loomemajanduse arengusuunad ja –võimalused: alustavate (kasvu)ettevõtete vaade

Anu-Maaja Pallok
loomemajandusnõunik

26.01.2015
Tallinn

Tänasel teabepäeval

... tuleb juttu loomemajanduse arengusuundadest ja –võimalustest alustava (kasvu)ettevõtja vaates

... heidame pilgu start-up maailma mängureeglitele

... arutleme, milles seisnevad meie tänaste inkubaatorite ja ärikiirendite tugevused ja kus on võimalused

... peame energia- ja võileivapausi

... räägime sellest, kuidas inkubatsiooniteenuse pakkumiseks ja ärikiirendite rakendamiseks toetust taotleda ning millele tähelepanu pöörata, et taotlus rahastuse saaks

Loomemajandus on

... **kokkuleppeline**, st ajas muutuv ja riigiti või regiooniti erinev.

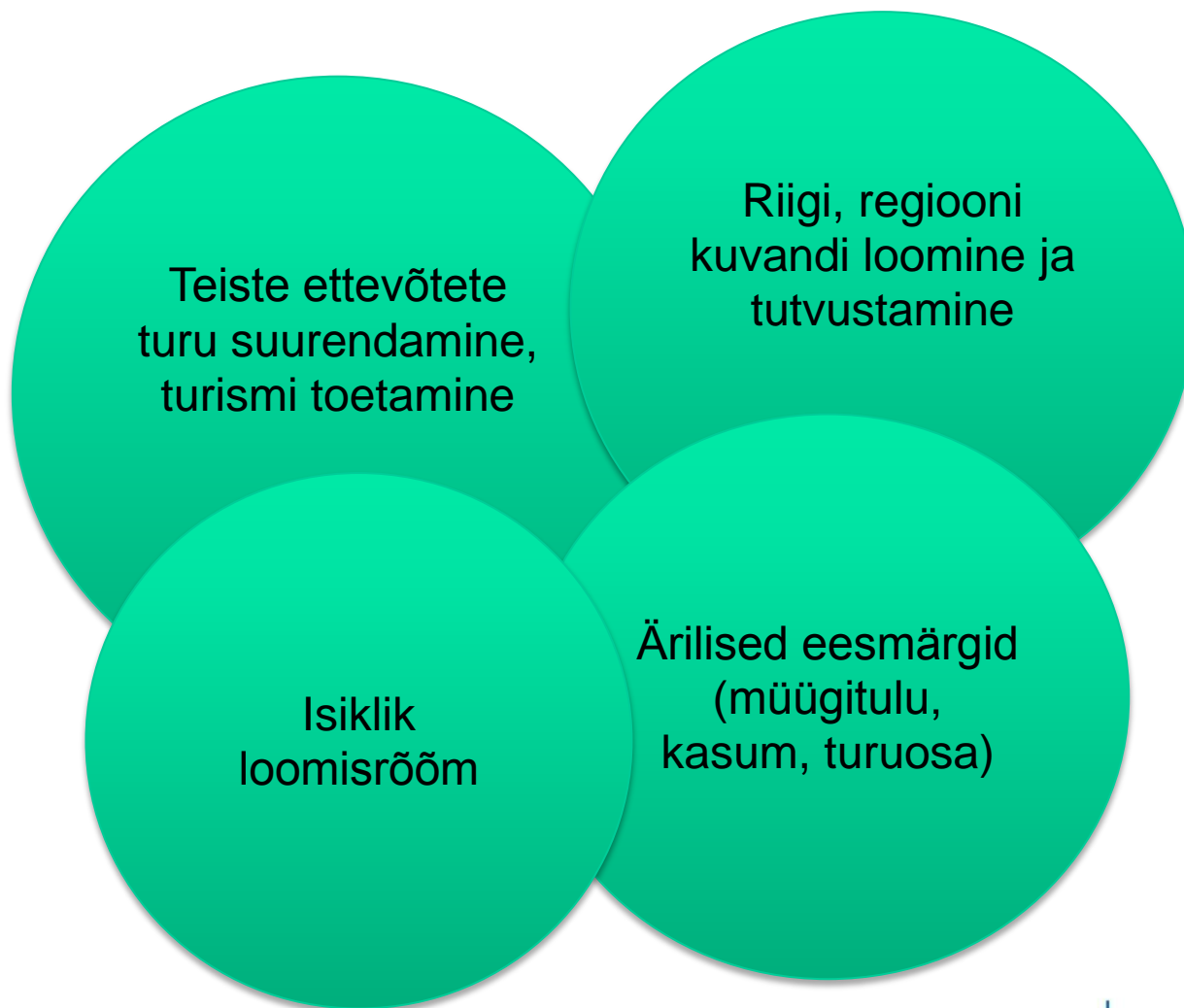
Ühe võimaliku definitsiooni kohaselt **on loomemajandus majandusharu**, mis kasutab kultuuri sisendina ja millel on kultuuriline mõõde, kuigi selle väljund on peamiselt funktsionaalne.

Loomemajanduse valdkonnad **Eestis**:

- arhitektuur
- audiovisuaalvaldkond (film ja video; ringhääling)
- disain
- meelelahutustarkvara
- kirjastamine
- muusika
- kunst
- kultuuripärand (muuseumid; raamatukogud; käsitöö)
- etenduskunstid
- reklaam

Loomeettevõtlus

	2003	2007	2011
Töötajate arv <i>% hõivatutest</i>	19 891 <i>3,4%</i>	27 951 <i>4,3%</i>	29 200 <i>4,8%</i>
Ettevõtete ja asutuste arv <i>% ettevõtetest</i>	2 307 <i>6,3%</i>	4 921 <i>9,4%</i>	7 066 <i>11,4%</i>
Kogutulu (MEUR) <i>% SKPst</i>	608 <i>2,8%</i>	1 143 <i>2,9%</i>	1 067 <i>2,7%</i>

Loomemajanduse arendamise lähtekohad

2007-2013

- madal loomemajanduse alane teadlikkus
- vähene koostöö sektori sees ja teiste majandussektoritega
- loomemajanduse arengut toetavate tugistruktuuride puudumine

2014-2020

- loomeettevõtjate madal ekspordisuutlikkus
- loome- ja teiste valdkondade ettevõtjate vähene koostöö
- tugistruktuuride ja nende teenuste arenguvajadused

Loomemajanduse tugistruktuurid

KULTUURIMINISTEERIUM

Tänased tugevused ja homsed võimalused

Inkubaatorite ja ärikiirendite tugevused

- ...
- ...
- ...

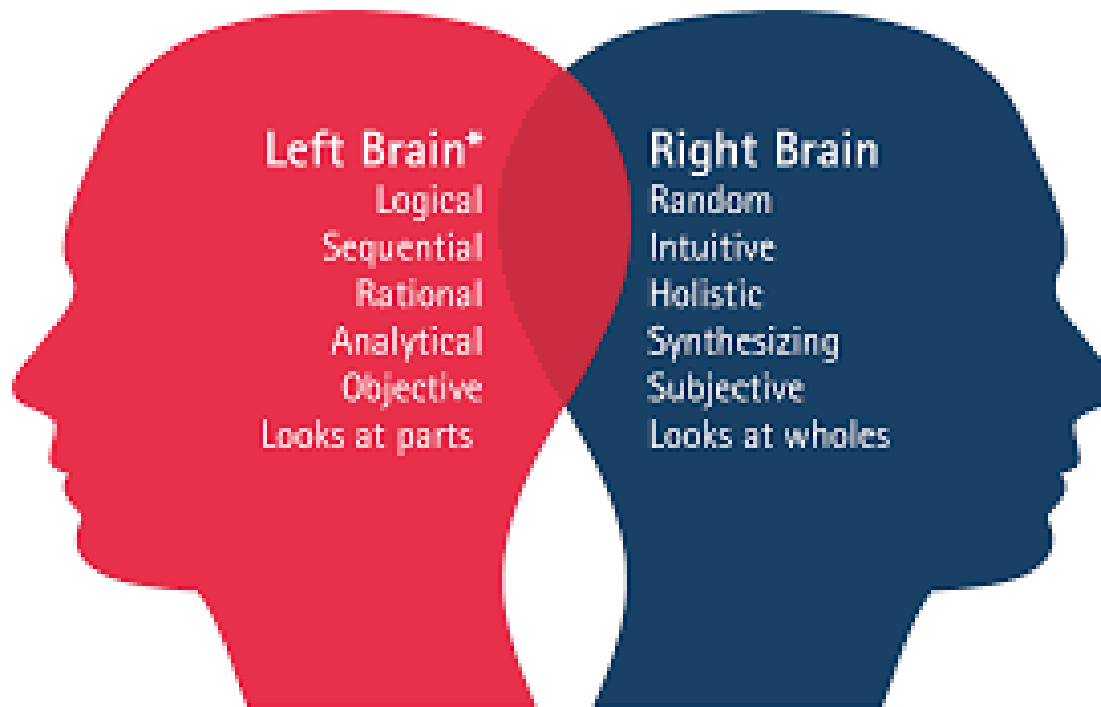
Võimalused

- ...
- ...
- ...

Sihtgrupp

*Source: Funderstanding.com, Inc., New Jersey

Loomemajandussektori arengutakistused

- Loojad ei suuda oma loomingut turutingimustega kokku viia
- Loomettevõtlusel on teiste ettevõtlusvaldkondadega vähene kokkupuude
- Pakutav loometeenus ei vasta teiste sektorite kui tellijate nõudmistele
- Loomettevõtted on suurema riskiastmega ettevõtted, aga nende riskivõtmise valmidus on väga madal
- Loomemajanduse sektoris on *manager*ide ja vahendajate vähesus
- Loomemajandus ei ole majandussektorina riskiinvestoritele ja äriinglitele arusaadav

Loomemajanduse arendamise strateegilised alusdokumendid 2014-2020

„Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“

Prioriteetne suund: „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“

- tõsta tootlikkust töötaja kohta EL keskmisega võrreldes 80%-ni
- tõsta tööhõive määra vanusegrupis 20-64 76% tasemele

„Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014-2020“

- rohkem tulu kõrge lisandväärtusega toodete ja teenuste eest

Loomemajanduse arendamise meetme eesmärk

Meetme eesmärgiks on siduda kultuuri- ja loomevaldkondades olevat potentsiaali ettevõtlusega, et soodustada uute ambitsioonikate ärimudelitega ettevõtete juurdekasvu, tõsta ekspordivõimekust ning luua teistele majandussektoritele loomemajanduse kaudu lisaväärtust ärimudelite, toodete ja teenuste ning müügi ja turunduse arendamisel.

Meetme rakendamise tulemusena

- suureneb eksportivate ettevõtete arv;
- suureneb VKE-de loodud lisandväärtus töötaja kohta;
- suureneb tulu ettevõtte kohta loomemajanduse sektoris võrreldes Eesti keskmisega;
- suureneb tulu töötaja kohta loomemajanduse sektoris võrreldes Eesti keskmisega

Loomemajanduse arendamise meetme sihtgrupp

- Loomemajanduse valdkondades ja nende sidusvaldkondades tegutsemist alustavad ettevõtjad*
- Loomemajanduse valdkondades tegutsevad kasvuettevõtjad**
- Teistes valdkondades tegutsevad ettevõtjad, kes kasutavad loomesektori teenuseid
- Laiem avalikkus, poliitikakujundajad, ettevõtluse tugistruktuurid, jms

Alustav ettevõtja on asutamisel olev või projekti tegevustega liitumise hetkel mitte kauem kui 24 kuud tagasi äriregistrisse kantud ettevõtja, milles teine juriidiline isik võib omada kuni 25% osalust. Alustavas ettevõtjas osalust omav isik ei või omada ega olla varem omanud rohkem kui 32% osalust äriühingus, mis on või on olnud käibemaksukohustuslane.

Kasvuettevõtja on ambitsioonikas alustav või kiireltkasvav ettevõtja. Alustava ettevõtja puhul on aastase müügitulu prognoos teise tegutsemisaasta lõpuks rohkem kui 200 000 eurot ja ekspordiintensiivsust vähemalt 25%. Kiireltkasvava ettevõtja ekspordi müügitulu prognoos peab olema vähemalt 200 000 eurot või kasvama aastas 20%.

Loomemajanduse arendamine

Loomemajanduse arendamise meetme tegevussuunad 2014-2020

- 1.Loomemajanduse inkubatsiooni arendamine
- 2.Loomemajanduse tugistruktuuride arendamine
- 3.Loomemajanduse valdkondades tegutsevate ettevõtete ekspordivõimekuse arendamine
- 4.Loomemajanduse sidumine teiste sektoritega (väikeprojektid)
- 5.Loomemajanduse sidumine teiste sektoritega (suurprojektid)
- 6.Loomemajandusala teadlikkuse tõstmine
- 7.Loomemajanduse taristu ja tehnoloogilise võimekuse arendamine

Inkubatsioon ja kiirendid

Tegevussuund: loomemajanduse alamvaldkondades ja nendega seotud valdkondades **alustavatele ettevõtjatele inkubatsiooniteenuste osutamine**, mis loovad eeldused nende ettevõtjate kasvuks, jätkusuutlikkuseks ja rahvusvahelistumiseks

- *Ettevõtlusinkubatsiooni teenus ehk **inkubatsioon** on alustavatele ettevõtjatele nende võrgustumist (sh valdkondadevahelist koostööd) soodustava taristu pakkumine ning sihtrühmade vajadustele ja eripäradele vastavate arenguprogrammide (sh meeskonna, ärimudeli, toote ja teenuse terviklik arendamine) rakendamine, mis aitavad ettevõtjatel liikuda edasi järgmistesse arenguetaappidesse. Inkubatsioon jaguneb eelinkubatsiooniks ja põhiinkubatsiooniks. Käesoleva meetme raames loetakse ettevõtlusinkubatsiooni teenuseks ka start-up ettevõtetele suunatud ärikiirendite rakendamist loomemajanduse valdkondades ja nende sidusvaldkondades.*
- ***Ärikiirendi** on koolitus- või arenguprogrammide kogum, mis muuhulgas teeb start-up'i seemneinvesteeringu, kaasab programmidesse arengunõustajad ja valmistab osalejad ette investoritele pitch'imiseks.*

Start-up'id ja riiklikud eesmärgid

Start-up on uuendusliku ja turgu muutva ärimudeliga alustav ettevõte, mis on koheselt suunatud globaalsele turule.

Kuni aastani 2023 soodustada vähemalt 1 000 start-up'i loomist, millest vähemalt 5 on saavutanud rahvusvahelise edu.

Edukas start-up:

- tegutseb globaalsel turul, st 70% müügitulust ja/või klientidest on rahvusvahelised;
- oluline osa meeskonnast asub sihtturul;
- rahvusvahelistelt investoritelt on kaasatud kasvukapitali.

Start-up'i elukaar

Idee

- skaleeruv toote-/teenuse idee
- esmased turumudelid
- indiviid või väike grupp

Kontseptualiseerimine

- eesmärgid ja oodatavad tulemused vähemalt kolmeks aastaks
- ettevõtte alusepanijate tuumik (2-3 inimest)

Pühendumine

- tasakaalustatud oskustega meeskond
- meeskonnas ühine arusaam vahetulemustest ja nende saavutamiseks vajalikest ressurssidest (aeg, raha) vähemalt kaheks aastaks
- osanike leping allkirjastatuna

Valideerimine

- esmane kasutajate ja/või tulu kasv
- lisaressursside ligimeelitamise jätkumine
- tootele otsitakse selget turusobivust

Skaleerumine

- saavutatakse kasutajate ja/või turuosa tõmme
- toode/teenus on võimeline skaleeruma
- ettevõtte on võimeline kaasama märkimisväärsel hulgal lisarahastust

Eesti start-up ökosüsteem

Puudused:

- Start-up'ide vähene pealekasv
- Prototüübiraha ja tugiteenused on omavahel sidustamata
- Eesti ärikiirendid ei ole rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised
- Inkubaatorid ei investeerid oma asukasettevõtetesse
- Paljud inkubaatorite poolt pakutavad teenused on sisse ostetud

Tugevused:

- Alustavate ettevõtete rahvusvaheline suunitlus
- Tugev teaduslik ja tehnoloogiline baas
- Füüsilise infrastruktuuri olemasolu
- Lihtne seadusandlus ja maksukeskkond

... ehk siis Eesti start-up ökosüsteem on alles kujunemisjärgus.

Taotluste hindamiskriteeriumid

Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele - 30%

Projekti põhjendatus - 25%

Projekti kuluefektiivsus - 20%

Toetuse taotleja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia - 25%

Voorulise taotlemise puhul eelistatakse võrdsete näitajatega taotluste puhul taotlust, millel on suurem omafinantseeringu määr. Juhul, kui ka omafinantseeringu määr on võrdne, eelistatakse taotlust, mille esimese hindamiskriteeriumi hinne on kõrgem.

Inkubaatorite ja arenduskeskuste taotluseid ning investeringuprojekte hindab hindamiskomisjon.

Hindamisse on võimalik kaasata eksperte.

Taotluste rahuldamine

Rahuldamisele kuuluvad nõuetele vastavaks tunnistatud taotlused, mis:

- on saanud koondhindeks vähemalt 2,50 punkti ja
- ei ole üheski valikukriteeriumis hinnatud hindegaga alla 2,00.

Voorulise taotlemise puhul kuuluvad taotlused rahuldamisele vastavalt hindamise käigus tekkinud pingereale, kuni taotlusvoorus toetusteks eraldatud vahendite lõppemiseni.

Taotlust on võimalik rahuldada ka osaliselt või kõrvaltingimusega.

Taotluse rahuldamise otsust on võimalik hiljem muuta või kehtetuks tunnistada.

Toetatavad kulud (1)

- Sisseostetud koolitus-, nõustamis-, ekspertiisi-, info- ja reklaamiteenuste ning uuringute kulud
- Seminaride, koolituste, õppereiside ning kontakt- ja turundusürituste korraldamisega seotud rendi- ja üürikulud, materjalide koostamise ja tootmise kulud välisosalejate transpordi- ja majutuskulud
- Välismessidel osalemisega ja välismesside külastamisega seotud kulud
- Projekti kasusaajate lähetuskulud, sh tulumaksuseaduse § 48 lg 4 tähenduses erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt tasutavad maksud
- Uute toodete ja teenuste brändide väljatöötamisega seotud meedia- ja reklaamiteenuste kulud, toodete sihtturgudele suunatud visuaalse identiteedi väljatöötamise kulud ja kaubamärkide sihtturgudel registreerimise kulud

Toetatavad kulud (2)

- Uusi tooteid ja teenuseid tutvustavate reklaammaterjalide valmistamise ning veebilehtede ja e-turunduse lahenduste väljatöötamisega seotud kulud
- Ettevõtjate rahvusvahelistel konkurssidel ja rahvusvahelistel riigihangetel osalemisega seotud kulud
- Projekti elluviimisega seotud töötajate otsesed personalikulud
- Üldkulud (kuni 15% otsestest personalikuludest)
- Struktuuritoetuse andmisest avalikkuse teavitamise ja objektide tähistamise kulud

Eesti loomemajanduse arengukontseptsioon 2023

Eesti loomemajanduse võimekuse arendamise peamine strateegiline siht on Eesti ettevõtete lisandväärtuse kasvatamine loova mõtte osakaalu kasvatamise kaudu müüdavates toodetes ja teenustes.

Loomemajanduse tugimeetmete rakendamise lõpp-eesmärk on saavutada võimekus, kus Eesti loomeettevõtted on turutingimustes võimelised ise majanduslikku edu saavutama.

SUUTLIKKUS = POTENTSIAAL x TAHE x VÕIME SEDA RAKENDADA

Kuhu tahame aastaks 2023 välja jõuda?

- Loomemajandusettevõtete sissetulek on piisav, et ilma riiklike toetuseta toime tulla (st. turutingimustes teenitud käive ja kasum on suurenenud)
- Loomemajandusettevõtete tiražeerimisvõimekus on kasvanud, et jõuda suuremate mahtude ja turgudeni
- Teised sektorid näevad loomemajandussektori kaasamises potentsiaali ja kasutavad selle teenuseid oma lisandväärtuse tõstmiseks
- Loomemajanduse ergutamine kiirendab regioonide arengut (positiivne mõju tööhõivele, turismile, välisinvesteeringutele)
- Maksulaekumine on suurenenud
- Sekkumine toimub teiste sektorite (sh. nõudluse poole ettevõtete) kaudu

KULTUURIMINISTEERIUM

Täna tähelepanu eest!

Anu-Maaja Pallok
loomemajandusnõunik
anu-maaja.pallok@kul.ee